

Πολυπολιτισμικό Ημερολόγιο και Βιβλίο Συνταγών

Πολυπολιτισμικό Ημερολόγιο και Βιβλίο Συνταγών

Ενότητα 1: Παρουσίαση

“Αν το ακούσω θα το ξεχάσω, αν το δω θα το θυμάμαι, αν το κάνω θα το καταλάβω”

(Κομφούκιος)

Υπόβαθρο

Το φαγητό είναι πολιτισμός, είτε κατά την ώρα που παράγεται, είτε κατά την ώρα που ετοιμάζεται, είτε όταν καταναλώνεται. Είναι ένα πολύ ισχυρό στοιχείο ταυτότητας και ένα όχημα για πολιτισμικές ανταλλαγές. Κάθε πολιτισμός, κάθε χώρα έχει τη δική της «δίαιτα», ή όπως λέγεται στα λατινικά «*dieta*», που σημαίνει «τρόπος ζωής».

Περνώντας από γενιά σε γενιά, κάθε διατροφική κουλτούρα γίνεται ένα πολύτιμο κομμάτι πολιτιστικής κληρονομιάς, που ενσωματώνει έναν ισορροπημένο συνδυασμό φαγητού βασισμένου στα φρέσκα, τοπικά και εποχιακά προϊόντα και τοπίων, τεχνικών και κοινωνικών χαρακτηριστικών. Αυτά οδηγούν σε αυτό που ονομάζεται *πιάτο*, στα διαφορετικά πιάτα των διαφορετικών πολιτισμών, ιστοριών και τρόπων ζωής. Η διατροφή και το φαγητό, επομένως, δεν είναι ίδια σε κάθε χρονική στιγμή· αποτελούν μια εξελικτική, δυναμική και ζωτική μορφή παράδοσης, όπως και η κουλτούρα.

Με βάση τα πιο πάνω, έχουν πραγματοποιηθεί πολλές πρωτοβουλίες σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, οι οποίες προάγουν το φαγητό ως μέσο διαπολιτισμικής επικοινωνίας και κατανόησης. Η επιτυχία των διαπολιτισμικών εργαστηρίων, οι πολιτιστικοί εορτασμοί κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους και οι διάφορες ευχάριστες δραστηριότητες που διοργανώνονται τακτικά στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος μας έχουν βοηθήσει να συνειδητοποιήσουμε ότι η στιγμή του γεύματος είναι μια στιγμή που τονίζει το πόσο μοιάζουν μεταξύ τους όσοι συμμετέχουν.

Στη Βόρεια Ιταλία (Επαρχία του Μιλάνου), ακολουθώντας αυτή την τάση, ένα δίκτυο σχολείων ανέπτυξε ένα πολυπολιτισμικό ημερολόγιο, στο οποίο περιγράφονται στα ιταλικά και σε άλλες γλώσσες της σχολικής κοινότητας διάφορα παραδοσιακά πιάτα και οι συνταγές τους.

Η συνειδητοποίηση της πολυπολιτισμικότητας μέσω της βιωματικής εμπειρίας είναι ένας από τους πιο σημαντικούς στόχους που η πρακτική του Πολυπολιτισμικού Ημερολογίου και Βιβλίου Συνταγών επιδιώκει να πετύχει.

Περιγραφή

Ας περιγράψουμε τι είναι το «Πολυπολιτισμικό ημερολόγιο και Βιβλίο Συνταγών».

Δεν έχει να κάνει μόνο με τη δημιουργία ενός βιβλίου ή ενός τετραδίου όπου μπορεί κάποιος να διαβάσει πότε είναι οι βασικές εορταστικές εκδηλώσεις ή άλλα εθνικά γεγονότα σε άλλες χώρες. Δεν αφορά το να διαβάσει κανείς μια συνταγή και να μάθει, ίσως, πώς να φτιάχνει ένα πιάτο από την Γκάμπια. Η ανάπτυξη της συγκεκριμένης καλής πρακτικής βασίζεται στην ενεργό μάθηση των ομάδων-στόχων (ντόπιων και μεταναστών μαθητών, ντόπιων και μεταναστών γονιών, σχολικού προσωπικού), οι οποίες συμμετέχουν σε πολλές δραστηριότητες και λαμβάνουν μέρος στη δημιουργία και διάχυση της κάθε φάσης.

Έχει να κάνει με το 'μαθαίνω κάνοντας' και το 'κάνω μαθαίνοντας' και είναι μια διαδικασία που εφαρμόζεται σε τέσσερα βασικά βήματα.

Βήμα πρώτο: Χαρτογραφώντας την πολυπολιτισμικότητα!

Χαρτογράφηση της Κοινότητας και Διαπολιτισμικός Διάλογος: Το πρώτο βήμα είναι η ευκαιρία που δίνεται στους μαθητές (ντόπιους και μετανάστες) να αναπτύξουν μια συνεργατική πρακτική μέσω της οποίας θα αρχίσουν να αλληλεπιδρούν και να ανακαλύπτουν τις κουλτούρες ο ένας του άλλου. Από τη μια, ο εκπαιδευτής/εκπαιδευτικός θα πρέπει σε συνεργασία με τους

μαθητές να εντοπίσει όλες τις εθνικότητες που εκπροσωπούνται στο σχολείο. Από την άλλη, θα πρέπει να εμπλακούν οι μετανάστες γονείς, ώστε να συγκεντρωθούν όλοι οι σχετικοί εορτασμοί ή δημόσιες εκδηλώσεις που γίνονται στις χώρες προέλευσης. Αυτό θα συμβάλει στη δημιουργία του Πολυπολιτισμικού Ημερολογίου.

Στην επόμενη φάση, οι μετανάστες μαθητές του σχολείου θα συγκεντρώσουν, σε συνεργασία με τους γονείς τους, τα βασικά πιάτα που εκπροσωπούν τις κουλτούρες προέλευσης τους και ακολούθως θα παρουσιάσουν το βασικό πιάτο της χώρας τους.

Μέσα από την ανταλλαγή και συζήτηση για τα θέματα των μαγειρικών παραδόσεων και των διάφορων πολιτιστικών/εθνικών εορτασμών, οι συμμετέχοντες θα μπουν στη διαδικασία να αναλύσουν τις γνώσεις τους σχετικά με την κοινότητα και τις διάφορες εθνικότητες που υπάρχουν σε αυτή, εξετάζοντας στερεότυπα και προκαταλήψεις και προσπαθώντας να τα αμφισβητήσουν. Σε πολλά σχολεία με σημαντικό ποσοστό μεταναστών μαθητών, ούτε οι διευθυντές ούτε το υπόλοιπο σχολικό προσωπικό γνωρίζουν για τις διαφορετικές εθνικότητες που υπάρχουν στο ίδρυμά τους.

Αυτό είναι ένα πρώτο βήμα για την αύξηση της αμοιβαίας πολιτισμικής κατανόησης, η οποία επιτυγχάνεται μέσα από τη γνωριμία με τη βιογραφία και τα πολιτισμικά γνωρίσματα του κάθε μαθητή. Η ενότητα αυτή εστιάζει κυρίως στην ανάπτυξη δεσμών μεταξύ των μαθητών, μέσα από δραστηριότητες που βασίζονται στην διαπολιτισμική κατανόηση. Οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν αμοιβαία κατανόηση για τις συνήθειες ο ένας του άλλου και τους τρόπους που ζει ο καθένας στην ίδια πόλη, αλλά και να ευαισθητοποιηθούν σχετικά με τις διαφορετικές τοπικές πραγματικότητες.

Βήμα δεύτερο: Μαθαίνοντας για διατροφικές παραδόσεις και πολιτιστικούς εορτασμούς

Κατά τη διάρκεια της δεύτερης φάσης, αναπτύσσονται βίντεο, εργαστήρια ή άλλες υποστηρικτικές επεξηγηματικές δραστηριότητες, οι οποίες παρέχουν μια 'πρακτική' περιγραφή και γνώση σχετικά με το τι περιλαμβάνει ένας εθνικός εορτασμός (παρακολούθηση σχετικού βίντεο που περιγράφει τα συστατικά του στοιχεία, όπως είναι η μουσική, ο χορός και τα ρούχα) και για το πώς φτιάχνεται ένα παραδοσιακό πιάτο, τα βασικά συστατικά του, ο χαρακτηριστικός τρόπος

ψησίματος και η προετοιμασία του που συνήθως παραδίδονται από γενιά σε γενιά, κ.λπ. Σε αυτές τις βιωματικές δραστηριότητες είναι καλεσμένοι οι γονείς τόσο των μεταναστών όσο και των ντόπιων μαθητών, ώστε να μοιραστούν τις γνώσεις, τις παραδόσεις και τις ιστορίες τους πίσω από το φαγητό.

Βήμα τρίτο: Δημιουργία του Πολυπολιτισμικού Ημερολογίου και Βιβλίου Συνταγών

Τώρα είναι η στιγμή να ενώσουμε τη θεωρητική και πρακτική εμπειρία που αποκτήθηκε στα πρώτα δύο βήματα και να δημιουργήσουμε από κοινού το Πολυπολιτισμικό Ημερολόγιο και Βιβλίο Συνταγών!

Θα δημιουργηθεί ένα ημερολόγιο που θα χαρτογραφεί τις βασικές γιορτές όλων των πολιτισμών και εθνικοτήτων του σχολείου για όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους. Θα μπορούσε να είναι σε ηλεκτρονική μορφή και να συμπεριλαμβάνει οπτικοακουστικό αλληλεπιδραστικό υλικό που θα δίνει περισσότερες πληροφορίες για την προέλευση του εορτασμού, την παραδοσιακή μουσική και τα έθιμα που λαμβάνουν χώρα τη συγκεκριμένη μέρα, κ.λπ.

Για κάθε μήνα, θα γίνεται περιγραφή δύο ή περισσότερων παραδοσιακών πιάτων, στις οποίες θα παρέχονται πληροφορίες για τη χώρα προέλευσης, τα συστατικά του πιάτου και συμβουλές για καλύτερη προετοιμασία του (που έχουν επίσης αναφερθεί κατά τη διάρκεια του πρακτικού εργαστηρίου, στο δεύτερο βήμα).

*Βήμα τέταρτο: Διοργανώνοντας μια πολιτιστική εκδήλωση**

Οι συμμετέχοντες (είτε οι μαθητές είτε οι γονείς και το σχολικό προσωπικό) εκπαιδεύονται στη διοργάνωση μιας πολιτιστικής εκδήλωσης. Χρησιμοποιούν τις ικανότητες που απέκτησαν στα προηγούμενα βήματα, ώστε να σχεδιάσουν, να ανταλλάξουν ιδέες, να κατανεύουν ρόλους και υπευθυνότητες και να συντονίσουν μια εκδήλωση που θα προωθεί τις εθνικές διατροφικές παραδόσεις και γιορτές.

Οι μορφές που μπορούν να πάρουν αυτές οι εκδηλώσεις μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με το πώς έχει διαμορφωθεί το πολιτιστικό ημερολόγιο και το ποιες είναι οι συνταγές που περιγράφονται σε αυτό. Θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μια ημερίδα εορταστικών εκδηλώσεων που να συνδυάζει περισσότερες από μία δραστηριότητες ή να εορταστεί η ίδια

γιορτή αλλά με τον τρόπο που τη γιορτάζει η κάθε χώρα. Θα μπορούσαν, επίσης, να ετοιμαστούν πιάτα που σχετίζονται με την εκδήλωση, είτε πριν είτε κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης. Μπορούν επίσης να γίνουν κάποια καλλιτεχνικά εργαστήρια ή μαθήματα, με σκοπό τη δημιουργία χρήσιμων υλικών και πόρων για την πραγματοποίηση της εκδήλωσης.

Η εκδήλωση μπορεί δυνητικά να προάγει τον διαπολιτισμικό διάλογο εντός και εκτός της σχολικής κοινότητας και να ενισχύσει την πολιτισμική ταυτότητα στη βάση της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Τέλος, ο ρόλος του εκπαιδευτή είναι κρίσιμης σημασίας για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής διεξαγωγής όλων των φάσεων της εκπαίδευσης και της επίτευξης των μαθησιακών στόχων.

*Σημείωση: Η διοργάνωση μιας πολιτιστικής εκδήλωσης είναι προαιρετική, σε αντίθεση με τη δημιουργία του Διαπολιτισμικού ημερολογίου και Βιβλίου Συνταγών.

Ενότητα 2: Πόροι

Για να υλοποιήσετε αυτή την καλή πρακτική πρέπει να έχετε:

- Ένα μεγάλο δωμάτιο/χώρο
- Ηλεκτρονικούς υπολογιστές/σύνδεση στο διαδίκτυο
- Μηχανήματα για αναπαραγωγή οπτικοακουστικού υλικού (προβολέα, ηχεία, εκτυπωτή)
- Χρωματιστά μολύβια και κόλλες χαρτί
- Τραγούδια από τις χώρες προέλευσης
- Εικόνες από τις χώρες προέλευσης σχετικές με τον εορτασμό/το πιάτο
- Παραδοσιακά στολίδια ή ρούχα σχετικά με την εκδήλωση
- Υλικά για την ετοιμασία του πιάτου

- Ανθρώπινο κεφάλαιο (εκπαιδευτικοί, μεγαλύτεροι μετανάστες μαθητές ως υποστηρικτικό προσωπικό, γονείς, άλλοι παράγοντες της κοινότητας, όπως ΜΚΟ ή πολιτιστικά κέντρα).

Ενότητα 3: Διάρκεια

Η καλή αυτή πρακτική θα μπορούσε να εφαρμοστεί κατά τη διάρκεια όλου του σχολικού έτους. Το πρώτο βήμα θα μπορούσε να γίνεται μια φορά το μήνα και να διαρκεί λίγους μήνες. Το δεύτερο βήμα θα μπορούσε να πραγματοποιείται στο πλαίσιο απογευματινών εργαστηρίων μία ή δύο φορές την εβδομάδα και να διαρκεί δύο ή τρεις μήνες.

Η δημιουργία του Διαπολιτισμικού ημερολογίου και Βιβλίου Συνταγών θα μπορούσε να είναι μια μικρότερη δραστηριότητα που θα αξιοποιεί τις πληροφορίες που αποκτήθηκαν κατά το πρώτο βήμα. Το τέταρτο βήμα είναι μια μονοήμερη εκδήλωση, αλλά για την προετοιμασία και τον σχεδιασμό της χρειάζεται προετοιμασία που θα διαρκέσει έναν μήνα.

*Σημείωση: Επαφίεται στο κάθε σχολείο πόσο χρόνο θα αφιερώσει στην ανάπτυξη τοθ κάθε βήματος. Κάθε δραστηριότητα (βήμα) μπορεί να διαρκέσει από έναν μήνα μέχρι το μισό του σχολικού έτους.

Ενότητα 4: Αναμενόμενα αποτελέσματα

Εφαρμόζοντας την καλή αυτή πρακτική, θα:

- Μετασηματίσετε τα πολιτισμικά και γλωσσικά εμπόδια, μέσω δημιουργικών διαδικασιών και μη τυπικής μάθησης, σε νέες μορφές έκφρασης.
- Δημιουργήσετε ένα δίκτυο επαφής για τους μαθητές διαφορετικών εθνικοτήτων, το οποίο θα βοηθήσει στην ένταξή τους.
- Αναπτύξετε τον διαπολιτισμικό διάλογο ανάμεσα στις δύο ομάδες στόχους.
- Ενισχύσετε τη διάδοση της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και εθίμων

- Προωθήσετε την εκμάθηση της γλώσσας και της κουλτούρας της χώρας υποδοχής ως διαδικασία κοινωνικής ενσωμάτωσης.
- Κάνετε πιο δυνατή την αίσθηση του ανήκειν από μέρους των μεταναστών.
- Ενθαρρύνετε την διαπροσωπική και πολιτική ικανότητα και πολιτισμική έκφραση όλων των μαθητών.
- Προάγετε τη συμμετοχή των γονιών (ντόπιων και μεταναστών) στο σχολείο και την κοινότητα
- Στηρίξετε τις οικογένειες στη διαδικασία της κοινωνικής τους ενσωμάτωσης στην κοινότητα
- Αναπτύξετε την πολυπολιτισμική ευαισθησία εντός των μελών ολόκληρης της σχολικής κοινότητας (μαθητές, εκπαιδευτικούς, γονείς/κηδεμόνες)
- Προωθήσετε την πλήρη συμμετοχή στην συνδημιουργία των πολυπολιτισμικών δραστηριοτήτων και δραστηριοτήτων κοινωνικής ένταξης
- Προάγετε την διαπολιτισμική κατανόηση και ενσωμάτωση σε τοπικό πλαίσιο
- Προωθήσετε τη συνεργασία για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων
- Πραγματοποιήσετε δραστηριότητες πολιτισμικής προώθησης.
- Αναπτύξετε συνεργατικές μεθοδολογίες χωρίς αποκλεισμούς.

Ενότητα 5: Αξιολόγηση

Πώς μπορούμε να προσαρμόσουμε αυτή την καλή πρακτική στο πλαίσιό μας;

Σε αυτό το σημείο, οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να αναστοχαστούν λαμβάνοντας υπόψη τις πραγματικές ανάγκες τους και τους διαθέσιμους τεχνικούς και ανθρώπινους πόρους. Η παρούσα ενότητα στοχεύει στο να αναπτύξει την κριτική σκέψη και να προσαρμόσει την καλή πρακτική στο εκάστοτε εκπαιδευτικό πλαίσιο. Οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να γράψουν ένα μικρό αναστοχασμό, λαμβάνοντας υπόψη τι είναι εφικτό και θετικό και τι όχι, τον οποίο μπορούν να

παρουσιάσουν είτε στις πρόσωπο-με-πρόσωπο συναντήσεις είτε ηλεκτρονικά από το σπίτι (αφού παρακολουθήσουν τα βίντεο των Μαζικών Ανοικτών Διαδικτυακών Μαθημάτων, όπου είναι διαθέσιμες όλες οι πληροφορίες). Οι εκπαιδευτές μπορούν να παρέχουν μια σειρά από κατευθυντήριες γραμμές, για να τους βοηθήσουν (Τι ικανότητες πρέπει να έχουν οι ειδικοί; Έχουμε τον χώρο που χρειάζεται; Πώς μπορούμε να συμπεριλάβουμε αυτή την καλή πρακτική στο πρόγραμμα δραστηριοτήτων του σχολείου, κ.λπ.).